

Henstilling har jeg allerede ladet gaa videre.

Til det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme), om hvis principielle Stilling flere Talere have udtalt sig, skal jeg kun gøre nogle ganske enkelte supplerende Bemærkninger, fordi det forekommer mig, at der var et Par Udtalelser fra hans Side, som jeg nødigt vilde have skulde staa uimodsagte, og uimodsagte fra den, der har forelagt dette Lovforslag for det høje Ting. Det ærede Medlem beklagede, at man vilde forlade den hidtidige Vej. Men jeg ser saaledes paa det, at man netop i alt væsentligt ved dette Lovforslag bliver paa den hidtidige Vej. Den hidtidige Vej er nemlig den, at der i Købstæderne er Indskrænkninger i det Antal Beværtninger, der maa være, og at hele Forholdet paa Landet er overladt til Bevillingsmyndighederne. Nu vil det ærede Medlem maaske sige: Ja, det er godt nok med dette, men saa er Kommuneafstemningen jo dog noget ganske nyt. Men deri er jeg ikke enig med det ærede Medlem. Jeg berørte allerede dette i mine Udtalelser i Gaar. Det er blot en ny Form, hvorigennem Stemningen giver sig til Kende, og under hvilken vi faa bestemt markeret, at der er et meget stærkt og udpræget Ønske i en bestemt Retning. Men nu er Forholdet jo dette, at Sogneraadet anbefaler eller nægter at anbefale, og Amdsraadet anbefaler eller nægter at anbefale, og i Almindelighed er Forholdet dette, at naar baade Sogne- og Amdsraadet have nægtet at anbefale, at der gives Bevilling, saa gives der ingen Bevilling. Jeg vil antage, at det ærede Medlem er enig med mig i, at ikke alene Sogneraadet — og navnlig og først og fremmest Sogneraadet —, men ogsaa Amdsraadet tager Hensyn til den Stemning, der er i den paagældende Kommune. Det behøve vi ikke at tvistes om, for det vide vi. Forholdene ere saaledes, at man i de senere Aar er kommen mere og mere ind paa at give Adresser ind til de forskellige Raad om disse Spørgsmaal; man gaar rundt og samler Underskrifter paa en Adresse, og naar man har faaet et vist Antal Underskrifter, viser det sig baade i det ene og det andet Tilfælde, at der bliver taget Hensyn til disse Adresser. Men jeg maa ærligt og oprigtigt sige, at

fremfor saadanne Adresser, ved hvis Underskrivning man kommer ind og maaske til Tider halvt overtaler, halvt nøder en og anden til at skrive under paa en saadan Adresse, foretrækker jeg at faa en reel Afstemning i den paagældende Kommune for derigennem virkelig at faa at vide, hvordan den paagældende Kommunes Beboere se paa Sagen. Ogsaa med Hensyn til Nedlæggelsen af alt bestaaende Gæstgiverier paa Landet har man taget Hensyn til de Stemninger, der saaledes have gjort sig gældende i denne Henseende. Det have baade Sogne- og Amdsraadene gjort, og det har ogsaa paavirket Ministeriets Stilling. Jeg kan erindre flere Tilfælde, hvor jeg har bestemt, at der skulde tinglæses paa vedkommende Ejendom, at en Bevilling ikke kunde forventes given til Bevillingshaverens Efterfølger, fordi det paa den paagældende Egn har været et stærkt og almindeligt Ønske, at vedkommende Bevilling skulde forsvinde fra Kommunen. Jeg antager, at selv om en saadan Lov som denne ikke blev given, vilde man ganske simpelt vedblive at administrere paa denne Maade. Jeg anser det derfor ikke for at være af saa overordentlig indgribende og faktisk Betydning, om man lader dette Forhold udvikle sig ad administrativ Vej eller ej, men jeg foretrækker langt at faa de bestemte Regler lovfæstede.

Saa talte baade det ærede Medlem for Esbjerg og det ærede Medlem for Frederikshavn (H. Madsen) om, om det danske Folk da virkelig havde fortjent en saadan Undtagelseslov, om det danske Folk da virkelig er saa fordrukkent, at der gennem en saadan Undtagelseslov skulde sættes en Plet paa det. Dertil vil jeg dog — for at forebygge Misforstaaelse af disse Udtalelser — sige, at det ikke er en Undtagelseslov, der gives for det danske Folk. Det er jo ikke saaledes, at vi her i Loven træffe Bestemmelser, som paa den Maade ere Undtagelsesbestemmelser for det danske Folk, at man ikke kender dem rundt omkring i Verden i andre Lande, ja, forlængst har indført lignende Bestemmelser som dem, der her er Tale om. Jeg skal minde om, at i de allerflæste Lande har man jo meget betydelige Indskrænkninger paa dette Omraade. I vore Nabolande, Sverige og